

* نام کتاب: سیرارتباطات اجتماعی در ایران

* مؤلف / مترجم: حمید مولانا

* ناشر: دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی

* نوبت و محل چاپ: تهران

* سال نشر: ۱۳۵۸

۳- سیر ارتباطات اجتماعی در ایران

با توجه به اینکه کتاب حاضر، هنوز هم در رشته ارتباطات اجتماعی به دانشجویان ارائه می‌شود، به صورت مختصر به بررسی شکلی و محتوایی آن می‌پردازیم:

الف) بررسی شکلی

نگارش اثر روان و رسا بوده و قواعد ویرایشی و نگارش نیز در حد معمول، رعایت شده است. حروف نگاری و صفحه آرایی اثر، کیفیتی میانگین دارد و طرح روی جلد نیز به گونه‌ای تنظیم شده که یاد آور ساده ترین اشکال ارتباطی از دوران هخامنشی تا عصرکنونی است.

این کتاب برای تدریس تاریخ روزنامه نگاری در ایران نیز مفید است لیکن به دلیل اینکه تا پایان دوره مشروطه را بررسی کرده باید از منابع دیگر برای تکمیل

آن استفاده شود.

کتاب پیش‌گفتار، بیان ضمنی هدف، فهرست اجمالی و فهرست منابع دارد، اما، فاقد مقدمه (کلی یا مقدمه فصول)، فهرست تفصیلی، نتیجه، جدول و تصویر، خلاصه و کتاب‌شناسی است.

ب) بررسی محتوایی

نظم منطقی و انسجام مطالب، قابل قبول است؛ مؤلف از جهت زمانی، تاریخ پیدایش و توسعه صنعت چاپ در ایران را مبدأ کار خود قرار داده و تا تحولات دوران مشروطه و پایان دوران قاجار به ترتیب پیش آمده است.

رویکرد کتاب بیشتر توصیف تاریخ تکوین و تحول ارتباطات در ایران است و مؤلف جهت‌گیری سیاسی-اجتماعی خاصی در این زمینه نداشته است.

در کتاب فوق از اصطلاح‌های تخصصی، چندان استفاده نشده است. از هیچ‌یک از ابزارهای علمی، طرح بحث مقدماتی، جمع‌بندی نهایی، تمرین و آزمون، نمودار، آمار، مقایسه، تصویر، نقشه و ...، که برای تفهیم موضوع مفید است، استفاده نشده است.

شیوه ارجاع‌ها به این ترتیب است که ابتدا اسامی افراد، با ذکر شماره در پاورقی آمده و سپس منبع مورد استفاده با ذکر عدد داخل پرانتز، در انتهای فصل مربوطه، بیان شده است اما برخی صفحات مانند: ۲۹-۳۰-۳۵-۳۷-۴۳-۴۷-۵۳-۵۸ ستاره‌هایی در داخل سطرها وجود دارد که معنا و مفهوم خاصی ندارد.